

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtioneuvoston lainanotto- valtuuksista vuonna 1998

Hallituksen esityksessä valtion talousarvioksi vuodelle 1998 on arvioitu, että nettolainanoton tarve on vähintään 15 440 miljoonaa markkaa. Riittävän väljyyden saamiseksi lainanoton käytännön toteuttamiseen nettolainanoton tulisi kuitenkin olla enintään 17 500 miljoonaa markkaa. Valtion markkamääräisen yli 12 kuukauden pituisen velan kuoletusten on arvioitu vuonna 1998 olevan noin 13 370 miljoonaa markkaa ja valuuttamääräisen yli 12 kuukauden pituisen velan kuoletusten noin 18 485 miljoonaa markkaa eli yhteensä noin 31 855 miljoonaa markkaa. Vuoden 1998 nettolainanottotarve on tarkoitus kattaa kokonaisuudessaan pitkäaikaisella lainanotolla ja siten, että lyhytaikaisen velkasitoumuslainanoton määrää voitaisiin samanaikaisesti jonkin verran vähentää, joten uusia yli 12 kuukauden pituisia valtiolainoja tulisi ottaa arviolta noin 62 000 miljoonaa markkaa.

Vuonna 1998 on mahdollista lainaehtoien perusteella irtisanoa ennenaikaisesti takaisinmaksettavaksi joitakin vanhoja ulkomaisia lainoja noin 2 700 miljoonaa markkaa. Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista varautua niin markka- kuin valuuttamääräisten valtiolainojen osalta ostamaan markkinoilta vanhoja valtionobligaatioita tai vaihtamaan ja uudelleenrahoittamaan niitä rahoitusmarkkinoille paremmin soveltuvilla velkakirjoilla. Vanhoja sarjaobligaatioita, joiden laina-aika vuoden 1998 aikana jää lyhyemmäksi kuin 12 kuukautta, arvioidaan vuonna 1998 olevan noin 31 715 miljoonaa markkaa. Rahoitusmarkkinoiden likvidisyyden turvaamiseksi olisi syytä varautua muuntamaan näitä pitkäaikaisiksi lainoiksi tai tarvittaessa lyhytaikaisiksi lainoiksi. Näillä velkakannan hoitoon liittyvillä toimenpiteillä ei ole tarkoitus lisätä nettolainanottoa, mutta ne saattavat edellyttää kuitenkin pitkäaikaisten valtiolainojen ottamista yhteensä noin 34 500 miljoonalla markalla sen lisäksi, mitä edellä on esitetty.

Edellä selostetun perusteella tulisi vuonna 1998 varautua pitkäaikaisten valtiolainojen osalta yhteensä enintään 96 500 miljoonan markan bruttolainanottoon.

Lyhytaikaisen laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituisen talousarvion katteeksi otetun velan määrän arvioidaan vuoden 1997 päättyessä olevan noin 40 000 miljoonaa markkaa. Vuoden 1998 lainanottotarvetta ei ole tarkoitus kattaa lainkaan lyhytaikaisella markka- ja valuuttamääräisellä lainanotolla. Pyrkimyksenä on korvata lyhytaikaista velkasitoumusrahoitusta pitempiaikaisella rahoituksella. Velanhoidon joustavan toteuttamisen vuoksi lyhytaikaisen velkakannan määrän pitäisi voida olla vuonna 1998 enintään 50 000 miljoonaa markkaa.

Lisäksi voidaan valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi sekä valtion maksuliikkeen kausiluonteisten menohuippujen ja valtion kassasijoitusten tarkoituksenmukaisen hoidon edellyttämän rahoitustarpeen kattamiseksi edelleen tarvita laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituisia markka- tai valuuttamääräistä lyhytaikaista luottoa. Tilapäisesti voidaan tarvita myös erittäin lyhytaikaista, tililuoton kaltaista rahoitusta maksuvalmiuden päivävaihteluiden tasoittamiseen.

Nykyiset pääomamarkkinat ja niillä tapahtuvat muutokset edellyttävät suurta päätöksentekonopeutta, minkä vuoksi valtioneuvostolle tulisi noudatetun käytännön mukaisesti antaa mahdollisuus siirtää määräämissään rajoissa lainanotosta päättäminen asianomaisen ministeriön tai valtiokonttorin tehtäväksi.

Tarkoituksena on edelleen jatkaa koron- ja valuutanvaihtosopimusten (swap) käyttämistä valtiolainoissa sekä varautua myös muiden suojautumissopimusten tekemiseen. Swap- ja muiden suojautumissopimusten tekeminen voi olla perusteltua valtionvelan valuuttajakautuman ohjaamiseksi valuuttakurssiriskejä tasoittavasti, valuuttariskien vähentämiseksi sinänsä tai kustannusten alentamiseksi. Sopimusten määrään vaikuttavat toisaalta mark-

kinoiden tarjoamat mahdollisuudet ja toisaalta valtion noudattamat tiukat riskienhallintaperiaatteet. Tehtävien koron-, valuutanvaihto- ja muiden suojautumissopimusten määräksi esitetään yhteensä enintään 40 000 miljoonan markan lainapääomaa päätöksentekojajankohtien valuuttakurssien mukaan laskettuna. Swap- ja muiden suojautumissopimusten hyväksikäyttö edellyttää niin suurta päätöksentekonopeutta, että myös tältä osin valtioneuvostolle tulisi noudatetun käytännön mukaan antaa mahdollisuus jättää sopimuksesta päättäminen asianomaisen ministeriön tai valtiokonttorin tehtäväksi.

Lainanoton joustavan toteuttamisen edellytyksenä on, että lainamarkkinoita on mahdollista hyödyntää nopeasti ja oikea-aikaisesti vaihtelevissa markkinatilanteissa. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon, että aivan vuoden alkuun kohdistuvat lainaoperaatiot saattavat edellyttää pitkälle menevää valmistelutyötä jo edellisen vuoden lopulla, olisi tarkoituksenmukaista, että valtioneuvoston vuoden 1998 lainanottovaltuuksia voitaisiin käyttää jo vuonna 1997, kuitenkin siten, että lainojen nosto tapahtuisi vuonna 1998.

Edellä lausutun perusteella ehdotetaan,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tämän määräämillä ehdoilla vuoden 1998 loppuun mennessä yhteensä enintään 17 500 000 000 markan määräiseen valtion talousarvion tasapainottamiseksi tarvittavaan nettolainanottoon, kuitenkin siten, että uusien laina-

ajaltaan yli 12 kuukauden pituisten valtiolainojen bruttomäärä on yhteensä enintään 96 500 000 000 markkaa ja siten, että lainoja otettaessa laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituisten lainojen muodostaman lyhytaikaisen velan määrä saa olla enintään 50 000 000 000 markkaa ja että valtioneuvosto voi määräämisään rajoissa antaa lainanotosta päättämisen asianomaisen ministeriön tai valtiokonttorin tehtäväksi,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa asianomaisen ministeriön tai valtiokonttorin edellä tarkoitetun lisäksi käyttämään valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi sekä valtion kausiluonteisten meno- huippujen ja valtion kassasijoitusten tarkoituksenmukaisen hoidon edellyttämän rahoitustarpeen kattamiseksi laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituista luottoa harkintansa mukaan,

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston tai sen määräämissä rajoissa asianomaisen ministeriön tai valtiokonttorin tekemään valtiolainoihin liittyviä koron- ja valuutanvaihto- tai muita suojautumissopimuksia pääomamäärältään yhteensä enintään 40 000 000 000 markan lainojen osalta, sekä

että Eduskunta oikeuttaisi valtioneuvoston käyttämään vuoden 1998 lainanottovaltuuksia vuonna 1997, kuitenkin siten, että lainojen nosto tapahtuisi vuonna 1998.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri Sauli Niinistö